

clána hospodářským svazem říšské jednoty německých sdružení a německou národní socialistickou stranou dělnickou; pouze pro urážku těchto dvou soukromých obžalobců byl obžalovaný uznán vinným a, jelikož ve zmateční stížnosti soukromých obžalobců není vývodů, podle nichž by byl tento výrok napadán proto, že nebylo uznáno na vinu i pro urážku na cti, spáchanou na Adamu F-ovi pro jeho osobu, ani na říšské jednotě německých sdružení, bude se také v novém řízení kmetskému soudu zabývatí toliko otázkou, zda jest obsahem dopisu naplněna skutková podstata přečinu proti bezpečnosti cti, směřující proti hospodářskému svazu říšské jednoty německých sdružení a proti německé národní socialistické straně dělnické. Pokud by pak soud dospěl k názoru, že jde o takovouto urážku, bude mu dále uvažovati o otázce dosud neřešené, zda je řečený hospodářský svaz vůbec zákonem uznanou korporací ve smyslu § 492 tr. zák. V tomto směru neposkytují spisy opory pro to, o jaké sdružení tu vlastně jde; zda je to spolek zákonem uznáný, či podnik hospodářský a pod., což vše bude třeba bezpečně zjistiti, neboť nelze pominouti judikaturu nejvyššího soudu z posledních let, podle níž ovšem spolkům (podle zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. zák.) byla přiznána vlastnost korporace ve smyslu § 492 tr. zák., — viz rozh. čís. 2603 sb. n. s., — kdežto co do obchodních a hospodářských podniků (na př. akciových společností) byla otázka ta rozhodnutími čís. 2129 a 2131 sb. n. s. vyřešena záporně. Obdobně bude nalézacímu soudu zkoumati otázku právní povahy říšské jednoty německých sdružení s hlediska § 492 tr. zák. v případě pod B) uvedeném.

Čís. 2952.

Skutková podstata zločinu podle § 2 zákona na ochranu republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.) nepředpokládá, že by ihned po činu musily následky (úklady o republiku a ohrožení bezpečnosti státu) nastati v rozsahu pro každého hned patrném; stačí, když jednání je způsobilé, přivoditi možnost výsledku i pozvolna a v budoucnu a ohroziti tak bezpečnost státu.

Spadá sem sbratřování komunistické mládeže v Československé republice s cizí zahraniční vojenskou mocí (věnování praporu části rudé armády).

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1927, Zm II 309/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 26. dubna 1927, pokud jím byli obžalovaní podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro zločin přípravy úkladů o republiku ve smyslu § 2 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek ve výroku sprostňujícím obžalované z obžaloby pro zločin podle § 2 zákona na ochranu republiky, jakož i ve výroku o trestu obžalovaného Karla S-a a ve výrocích s tím souvisejících a uznal obžalované vinnými, že se

koncem roku 1924 a počátkem roku 1925 v B. spolčili k úkladům o republiku a k tomu cíli předsevzali jednání vedoucí k navázání styků s cizí mocí a s cizími činiteli, zejména s vojenskými, že však toto další jednání nebylo dokonáno jen pro překážku odjinud v to příšlou, totiž proto, že prapor byl obžalovanému Josefu M-ovi policejním úřadem v Č. B. odebrán, čímž spáchali jednak dokonaný zločin přípravy úkladů podle § 2 odst. první zák. na ochr. rep., jednak nedokonaný zločin přípravy úkladů podle § 8 tr. zák. a § 2 odst. druhý zákona na ochranu republiky.

D ů v o d y:

Na obžalované byla podána obžaloba pro zločin přípravy úkladů ve smyslu § 2 čís. 1 a 2 zák. na ochr. rep., jehož se dopustili tím, že jako členové organizace komunistické mládeže v Československu oplátkou za to, že komunistická strana ruská udělila čsl. straně komunistické čestné velitelství nad 5. divisií ruské armády, usnesli se věnovati prapor ruskému vojenskému oddílu generála Buděného, že v důsledku tohoto usnesení obžalovaný Josef M. odvezl prapor do Č. B. v úmyslu, by jej odtamtud odvezl do P. za účelem další dopravy do Ruska, že však prapor byl mu v Č. B. zabaven, a že se tímto jednáním spolčili k úkladům o republiku (odst. první § 2 zák.) a k tomu konci vešli ve styk s cizí mocí a s cizími činiteli, zejména s vojenskými (odst. druhý § 2 zák.). Nálezací soud sprostil obžalované z obžaloby v podstatě z těch důvodů, že v darování praporu nelze spatřovati nic nového teprve bolševictvím vytvořeného, nýbrž že jsou to staré vojenské zvyky, jež byly prováděny i v dřívějších státech a že proto udělení čestného velitelství ruskou vládou, armádou nebo komunistickou stranou komunistické straně v Československu a rovněž darování praporu, jak se stalo obžalovanými, je pouhým napodobením starých vojenských zvyků; že proto, ježto nebylo dokázáno něco jiného, nelze v jednání obžalovaných shledati způsobitý prostředek k předsevzetí zločinu jim za vinu kladeného; že ke skutkové podstatě zločinu toho stačí již pouhé jednání přípravné, avšak jen takové, při němž se zločinný úmysl projevil způsobem, který již přiblížil možnost výsledku a ohrozil tím bezpečnost státu (Milota a sb. n. s. čís. 1561); že v souzeném případě způsob, jímž se měl tento zločinný úmysl projevit, totiž odhalení rudého praporu věnovaného 82. jezdeckému pluku Buděného, přípravy tomu předcházející a řeči na táboru lidu dne 1. května 1925 na Zelném trhu v B. přednesené, jakož i odněšení praporu obžalovaným M-em, — nepřiblížil možnost výsledku (pokusu násilného převratu ve smyslu bolševickém) a neohrozil bezpečnost státu. Nebylo prý prokázáno, že praktický význam jednání obžalovaných byl v tom, že v případě násilného pokusu o změnu ústavy v Čs. republice činitelé usilující o převrat v intencích komunistické internacionály byli by oprávněni podle zvláštních pokynů povolati na pomoc jednotky rudé armády, tedy cizí (vojenské) moci. Proti tomuto sprostňujícímu rozsudku dovolává se zmateční stížnost důvodů zmatečnosti čís. 4, 5 a 9 a) § 281 tr. ř. a nelze jí upřítí oprávnění již s hlediska posledních dvou zmatečků. Již ve zrušovacím nálezu nejvyššího

soudu ze dne 30. září 1926, č. j. Zm II 139/26 byl proti stanovisku tehdejšího nalézacího soudu, spatřujícího v jednání obžalovaných pouze bezvýznamnou společenskou formu, dán výraz názoru, že ani pouhé věnování praporu nemusí býti za všech okolností pouhou společenskou zdvořilostí, nýbrž že sluší hleděti k tomu, kdo a komu prapor věnuje, a že nejedná se patrně o akt pouhé zdvořilosti, když prapor věnují činitelé, kteří zásadně stojí proti právnímu, hospodářskému a společenskému útvaru státu a proti němu bojují, a když věnuje se části armády cizího státu, s níž Čs. republika neystoupila dosud v pravidelné mezinárodní styky, armádě, která ještě před nedávnem vedla boje s revoluční armádou československou. S tohoto hlediska přicházejí ohledně obžalovaných; pokud se týče politické strany, jejímiž jsou přívrženci, v úvahu tato rozsudková zjištění: že všichni obžalovaní jsou členy a význačnými pracovníky v organizaci komunistické mládeže v Československu; že konečným cílem všech propagátorů ideí komunistické internacionály jest zvrácení právních a společenských řádů; že komunistické hnutí v každém státě, tedy i v republice Čs., svými přívrženci připravuje ozbrojené povstání vyvrcholující v občanskou válku; že komunistická internacionála svými thesemi a veřejnými i tajnými pokyny ovládá jednotlivé sekce, ustavené v různých státech, že cílem všech těchto složek slepě poslušných a ústředím komunistické internacionály též hmotně podporovaných jest, dospěti krvavou revolucí k diktatuře proletariátu, tedy k formě státu, která jest v zásadním rozporu s platnou ústavní formou Čsl. republiky, zejména pokud jde o její samostatnost, jednotnost a demokraticko-republikánské zřízení; že úsilí exekutivy komunistické strany směřuje zejména též proti jednotnosti Čsl. republiky. Dále vyslovuje nalézací soud, že vzhledem k intencím komunistické internacionály, jak jsou obecně známy a jak byly právě prokázány, pak vzhledem k úkolu armády sovětského Ruska, jímž jest, jak dokazuje zpráva MNO., nejen obrana vlastního státu a udržení sovětského režimu, nýbrž také podpora revolučních akcí v jiných státech, jak při nástroji světové sociální revoluce ani jinak býti nemůže, jakož i vzhledem k nepopíranému stoupenectví obžalovaných a k jich prokázané činnosti ve hnutí komunistickém, v němž zaujímají přednější místa, jest jejich zločinný úmysl, spáchatí úklady podle § 1 zák. na ochr. rep. (první případ) na bíledni, tedy nepochybně prokázán. Nalézací soud také zjišťuje, že obžalovaní Karel S. a Jan P. v místní organizaci komunistické čsl. mládeže v B. spolupůsobili na usnesení věnovati prapor části rudé armády bolševické, že obžalovaný Josef M. se k usnesení tomu pak přidal, že rozhodnutí to bylo vyvoláno předcházející manifestací z ruské strany, že se tedy obžalovaní spojili ku věnování praporu 82. jezdeckému pluku generála Buděného a věnováním a odevzdáním praporu se pokusil vejíti ve styk s cizí mocí, ruskou sovětskou armádou. Těmito zjištěními je již také dostatečně vyznačen ten, komu byl prapor věnován, a bylo by jen ještě poukázati na rozsudkové zjištění, že divise, 82. jezdecký pluk generála Buděného, jemuž byl prapor výslovně věnován, nebyl sice ve válečných stycích s čs. legiemi na Rusi, že však tomu tak bylo u 5. sovětské divise, jejíž čestné velitelství bylo

v roce 1925 uděleno komunistické straně v Československu. Za uvedení zjištění rozsudkových dlužno plně souhlasiti se zmatečnými stížnostmi, že ve věnování praporu obžalovanými nelze spatřovati pouhé napodobení starých zvyků vojenských, nýbrž že čin ten dlužno posuzovati vážněji, zvláště když rozsudek výslovně zjišťuje, že skutek byl spáchán a obžalovaní se k němu spolčili ve zločinném úmyslu, by činěny byly úklady podle § 1 zákona na ochranu republiky. Nálezací soud přehlíží předně všeobecně známou skutečnost, že udělování čestného velitelství vojenských jednotek jednotlivcům neb organisacím v jiném státě, bylo a jest prováděno vždy jako akt mezistátní, totiž za předpokladu, že určitý stát jako takový po vzájemné diplomatické dohodě prokázal podobnou poctu jinému státu. V souzeném případě jde však o akt svazu ruských sovětských republik, pokud se týče jeho rudé armády nebo komunistické internacionály, — kteréžto pojmy jsou, jak sám soud správně zdůrazňuje, podle komunistické ideologie totožny — proti zdejší komunistické organisaci, pokud se týče o akt zdejší komunistické organisace proti cizí zahraniční vojenské moci, aniž bylo dbáno samozřejmosti, že podobné navazování vojenských styků, má-li býti považováno za legální, musí se díti prostřednictvím státních úřadů, jimž jsou vojenské věci svěřeny. Čs. republika neuznala však dosud sovětský svaz ruských republik *de jure* a není proto mezi oběma těmito státními útvary obvyklých diplomatických styků podle mezinárodního práva. Nálezací soud nedbal dále vlastního zjištění, že úkolem armády sovětského Ruska jest nejen obrana vlastního státu a udržení sovětského režimu, nýbrž také podpora revolučních akcí v jiných státech, tedy též v Československu, a již tato zjištěná okolnost činí nemístným srovnání s vojenskými zvyky platnými mezi státy, jež jsou navzájem v řádném diplomatickém poměru, ve spolicích nebo v přátelství. Sám soud je toho pevného přesvědčení, že, kdyby došlo k bolševické revoluci v Československu s vyhlídkou na úspěch a na konstelaci, umožňující přispění SSSR., bolševické Rusko by přispělo zdejším bolševikům (pro totožnost principů, ideí, jež komunistické strany ve všech státech vede). I toto vlastní přesvědčení soudu poráží jeho názor, že čestné velitelství části rudé armády bylo čs. sekci komunistické internacionály uděleno pouze jako starý vojenský zvyk, a že stejně nutno považovati za takový zvyk i jednání obžalovaných.

Zmatečná stížnost uplatňuje dále oprávněně, že obstáti nemůže ani výrok nálezacího soudu, že se v souzeném případě neprojevil zločinný úmysl obžalovaných způsobem, který by přiblížil možnost výsledku a ohrozil tím bezpečnost státu. Nálezací soud neuvědomuje si dostatečně, že výroku tomu za podklad sloužící právní názor, převzatý z motivů zákona na ochranu republiky a vyjádřený i v rozhodnutí n. s. sb. čís. 1561, mluví pouze o m o ž n o s t i výsledku a neposkytuje opory pro předpoklad, že by ihned po činu musily uvedené následky (úklady o republiku a ohrožení bezpečnosti státu) nastati v rozsahu pro každého ihned patrném; stačí, když jednání je způsobilé, přivoditi možnost výsledku i pozvolna a v budoucnu, a ohroziti tak bezpečnost státu. V této souvislosti budiž poukázáno ještě na další části důvodové zprávy k zák.

na ochr. rep., jež podporují názor zmateční stížnosti. Praví se tam dále: »Jiným způsobem trestných příprav je spolčení aspoň dvou osob. Tím nabývá nebezpečí již konkrétnější formy a trestní represe jest odůvodněna. Zvláštní případ spolčení, po případě pokusu o ně je navazování styků s cizí vládou nebo s cizími činiteli. Vyjadřují to slova »vejde ve styk«. Má-li se na zřeteli to, co uvedeno, a vychází-li se ze zjištění soudu, že obžalovaní, majíce zločinný úmysl spáchatí úklady podle § 1 zák. na ochr. rep., se spolčili, a veřejně na shromáždění lidu věnovali prapor části rudé armády a takto symbolicky zdůraznili jednotu programu a společenství při případném krvavém a násilném dobývání cílů komunistické internacionály, že pak též zařídili potřebné, by prapor došel místa svého určení a že prapor skutečně též z B. byl odeslán, pokud se týče obžalovaným M-em odvezen, jest zřejmo, že se spolčili k úkladům o republiku a předsevzali jednání vedoucí ke skutečnému navázání styků s cizí mocí a s cizími činiteli, zejména s vojenskými, že však toto další jednání nebylo dokonáno jen pro překážku odjinud v to vešlou, totiž následkem toho, že prapor byl obžalovanému Josefu M-ovi policejním úřadem v Č. B. odebrán. Nelze souhlasiti s nalézacím soudem, že způsob, jímž obžalovaní svůj zločinný úmysl projeví, nepřiblížil možnost výsledku a neohrozil bezpečnost státu. Neboť sbratřování obžalovaných, pokud se týče komunistické mládeže v Československu, sledující zločinné cíle, jak jest samotným rozsudkem zjištěno, s cizí zahraniční vojenskou mocí, jež podle zjištění téhož rozsudku pracuje k těmže cílům, ohrožujícím bezpečnost a celistvost Čsl. republiky, jest nepochybně způsobem, jímž jest bezpečnost státu ohrožována, a jímž jest možnost výsledku zločinného záměru, pokusu násilného převratu ve smyslu bolševickém, přibližována; majíť podobné projevy sbližování se samozřejmě za následek zvýšení sebevědomí komunistických organizací v Československu, zvýšenou jich účinnost proti státním orgánům, zřízením, právnímu a hospodářskému řádu. Navázání styků podobného druhu mezi zdejší organizací komunistické internacionály, bojující o zničení ústavního podkladu Československé republiky, s rudou armádou státu, s níž Československá republika není v normálních diplomatických stycích a jehož dosud ani právně neuznala, přirozeně mělo za následek, že komunistická internacionála, pokud se týče její exekutiva, jakož i sovětský svaz ruských republik a jeho rudá armáda samotna zvýšenou činností a úsilím podporovaly by zdejší komunistické hnutí, jež právem by pak mohlo očekávati jakoukoliv, i brannou podporu v případě mezinárodních zápletek, po případě vnitřních státních nepokojů a občanské války. V tom právě tkví onen nalézacím soudem postrádaný praktický význam jednání obžalovaných a nezáleží již pro přičitatelnost na tom, zda jsou či nejsou prokázány nějaké zvláštní pokyny, podle nichž v případě násilného pokusu o změnu ústavy v Čs. republice činitelé usilující o převrat v intencích komunistické internacionály byli by oprávněni povolati na pomoc jednotky rudé armády, tedy cizí (vojenské) moci. Rozhodno je pouze, že již v tom jednání obžalovaných, jak je zjištěno, projevil se zločinný úmysl způsobem, který přiblížil možnost

výsledku a ohrozil tím bezpečnost státu. Tuto možnost výsledku nevy-
lučovali ani sami obžalovaní, přejíce si, by věnovaný prapor zavlál opět
na území čs., až bude tu vláda dělníků a rolníků (Karel S.), pokud se
týče, by prapor ten se vrátil, avšak již do Brna rudého (Josef M.). Zji-
štěními rozsudkovými je proto opodstatněna skutková podstata jednak
dokonaného zločinu přípravy úkladů podle § 2 odst. první zákona na
ochranu republiky, jednak nedokonaného zločinu přípravy úkladů podle
§ 8 tr. zák. a § 2 odst. druhý zákona na ochranu republiky, i bylo v tomto
směru zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověti a, ježto zji-
štěné skutečnosti umožňují rozhodnutí ve věci samé, ihned uznati obža-
lované vinnými ve smyslu obžaloby, aniž bylo třeba obírat se vytý-
kaným důvodem zmatečnosti podle čís. 4 § 281 tr. ř.

Čís. 2953.

**Stížnost podle § 2 odst. druhý nov. čís. 3/78 jest opožděna, byla-li
podána přímo u Nejvyššího soudu, odkudž došla soudu první stolice až
po uplynutí třídenní lhůty.**

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1927, Zm II 335/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném za-
sedání stížnost obžalovaného do usnesení zemského jakožto nalézacího
soudu v Brně ze dne 2. července 1927, jímž byla zamítnuta jeho zma-
teční stížnost do rozsudku téhož soudu ze dne 21. dubna 1927, jímž byl
obžalovaný uznán vinným zločinem dílem dokonaného, dílem nedokona-
ného podvodu ve smyslu §§ 8, 197, 200, 203 tr. zák. a §§ 379 a 380
tr. zák. dříve uherského.

Důvody:

Stížnost do usnesení sborového soudu první stolice, jímž byla za-
mítnuta zmateční stížnost obžalovaného podle § 1 čís. 2 novely k tr. ř.,
jest podati do tří dnů po sdělení usnesení u sborového soudu první sto-
lice. Ježto však stěžovatel tak neučinil, nýbrž stížnost zaslal přímo Nej-
vyššímu soudu, odkudž došla zemského trestního soudu v Brně jakožto
příslušného soudu podle § 2 odst. druhý nov. k tr. ř. dne 22. července
1927, tudíž dávno po uplynutí oné nepřekročitelné a neprodlužitelné
třídenní lhůty, jež končila, počítajíc ode dne doručení zamítavého usne-
sení, dnem 15. července 1927, bylo jeho stížnost jako opožděnou za-
mítnouti.

Čís. 2954.

**Výtka určitých nedostatků vzdělání sama o sobě nemusí býti výtkou
s hlediska § 488 a 491 tr. zák. závadnou, leč že by se stala v takové
formě, jež poukazuje k podstatě »sesměšňování« ve smyslu § 491 tr. zák.**